

*Розвиток освіти села Озеро
Володимирецького району
Рівненської області*

На 176 сторінці книги «Історія міст і сіл УРСР. Рівненська область», виданої у 1973 році зазначено, що перша письмова згадка про село Озеро офіційно датується 1629 роком.

Це були роки, коли на наших землях панували поляки, пани Чарторийські, які потім продали їх за 400 тисяч злотих воєводі Казимиру Пацу.

Про розвиток освіти цього періоду в нашому селі документальних свідчень немає.

Розвиток освіти 19 - поч. 20 ст., коли наші землі перебували під владою Російської імперії, пов'язаний з проведенням царським урядом реформи 60-70-х років 19 ст. Саме тоді в селі була заснована школа. В суспільстві в той час велику роль відігравала церква. Школа була церковно-приходська. Вчив дітей дяк. Викладання велось церковнослов'янською мовою. Вивчали церковні псалми, молитви, «Закон Божий», та частково навчали дітей арифметики. Розміщена школа була за озером.

У 1876 році вона була перейменована в Озерське однокласне народне училище. Було в школі 4 групи-класи. Вивчали арифметику, граматику, читання, 2 рази на тиждень «Закон Божий», який викладав приходський священник Петро Гнатович Трільський. У 1905 році школу відвідували 45 учнів.

- У 20-х роках 20 ст. наші землі та люди знову стали власністю Речі Посполитої.

Через кілька років в с. Озеро відкрито польську початкову школу першою ступеня, в якій навчалося близько 100 дітей. Навчання велось лише на польській мові і складалося з релігії, арифметики і геометрії, діловодства, польської мови, природознавства, історії, географії, малювання, фізкультури, співів, практичних занять. Щоденно у дітей оглядали волосся, нігті і комірць, в класі стояли діжка з різками для покарання учнів, За спогадами Андроня Ковальчука був один вчитель на прізвище Сорока, який пам'ятався своєю жорстокістю. Дітей бив за найменші провини до крові. Його улюблений вислів був: «Дай лапу». Дитя давало руку і отримувало удар, від якого за мить рука опухала.

Згодом в селі відкрили ще одну польську школу. В ній викладала вчителька Олена Пачевська, Ольга Бережанська, Марія Коперувна. Освіта була ґрунтовною. Коли спілкуєшся з старшими людьми села, що закінчили польську школу, то складається приємне враження від того, наскільки вони освічені, ерудовані. Стібиш Стор Лукашевич в 1939 році отримав свідоцтво про закінчення польської школи. *(Додаток I)*

Польська школа проіснувала до 1939 року.

З 1940-го року, з приходом Радянської влади на західноукраїнські землі, в селі відкрилася радянська школа. Навчання велось українською мовою*. У 1941 році школа була українсько-німецька. Старожили пам'ятають вчителя Ковальчука Назара, який сидів у тюрмі і там помер. Проіснувала школа до 1942 року і була спалена.

Після війни навчання у радянській школі відновилося. Оскільки не було шкільного приміщення, діти вчилися по хатах (Опанаса Гузія, батьків Ткача Ананія). Згодом школа розміщувалася в трьох приміщеннях: біля церкви;

біля озера;

на сучасній вулиці Фестивальній.

Навчання здійснювалося українською мовою. За спогадами озерчан першими вчителями і директорами в ній були Дудик та Чопек. Ім'я Чопека носить одна із сучасних вулиць села.

Багато дітей не мали можливості отримати повну освіту. Вони змушені були залишати школу і їхати на заробітки. У нас збереглося свідоцтво Муравинця Остапа Степановича про закінчення повного курсу Озерської семирічної школи у 1954 році.

(Додаток 2)

Директором школи в той час був Трохименко.

Із спогадів Галини Миколаївни Дячук, яка приїхала в Озеро у 1957 році (додаток 3), директором був Микола Самойлович. Викладали вчителі - Чоха Єфросинія Порфирівна, Литвин Іван Михайлович, Литвиненко Ганна Іванівна. Діти жили бідно, але тягнулися до знань, були допитливими, багато читали.

З другої половини 60-х років школа розміщується в будинку старого єврея, на березі озера, де раніше іудеї проводили свої релігійні служіння. (Додаток 4) Працювала і вечірня школа. Тепер це місце озерчани називають шкільним садком. Згодом в цьому приміщенні знаходилося сільське поштове відділення. (Додаток 5)

З 1970 по 1971 роки школу перенесли в центр села до старого приміщення господарського призначення.

Розпорядженням від Володимирецького райкому партії (1966р.) прийняте рішення про будівництво приміщення школи на території с. Озерс. Як розповіли старожили та учасники будівництва, спочатку планувалося будувати її біля озера (водойми), на місці колишньої школи, а пізніше поштового відділення. Далі була дана пропозиція на розміщення цього об'єкту на території теперішнього торгового центру. Та коли ще матеріали не завозилися - прийняте рішення змінити місце будівництва навчального закладу, мотивуючи тим, що дітям з III бригади («Смулна»), а також учням з с. Новаки буде далеко добиратися на навчання. Перші будівельні матеріали почали завозити на площу, де на сьогоднішній день розташований будинок Слободи М.І. (неподалік від приміщення сьогоднішньої школи). І вже коли з районного центру був запрошений архітектор, спільно з тодішнім головою сільської ради Даниловим М.Г., оглянувши територію, мали «підтягнути» споруду ближче до дороги. Та виникло спірне питання про родючі землі на цій території. Мешканці, що жили поруч, не захотіли ділитись землею. І знову переїми. *

Територію під будівництво школи перенесли на місце, де вона є і нині ось у 1967 році був зведений фундамент нової двохповерхової Озерської середньої школи. Керував будівництвом нашого навчального закладу Володимирецький Міжколгоспбуд, на чолі якого, на той час, був наш земляк - Суслов Василь Захарович. Бригада працівників - будівельників складалася наших озерчан. Бригадирів було кілька (оскільки пізніше бригаду розділила

на дві), серед яких **Бадига Тимофій В.** (був бригадиром з початку і до кінця), **Суслов Іван С., Савонкж Василь.** Працюючими були:

1. Наумов Федір
2. Сапожник Андрій
3. Кладько Петро
4. Кладько Іван
5. Мороченець Зіновій
6. Будник Федір
7. Чашка Галя Д.
8. Ковальчук Ганна К.

У 1966 - 1967 рр. першим сторожем будматеріалу був **Чашка Григорій.** Пізніше сторожами були **Мороченець Іван Давидович, Сімчук Ярина, Кладько Михайло Микитович.** Закінчилося будівництво школи у 1971р., а в грудні цього ж року гостинно вона відчинила двері для школярів. (додаток 6)

До Озерської середньої школи ходили і учні села Новаки. Школа була наповнена дітьми, що прагнули до знань. В середині 70-их вона налічувала півтисячі учнів і більше

двадцяти вчителів. Перший випуск в новій школі відбувся в 1974 році. Двоє учнів цього випуску закінчили школу із золотою медаллю. Це: Хитрош Світлана Адамівна та Кладько Василь Петрович, який продовжує наукову діяльність і в 2007 році отримав вчене звання професора зі спеціальності «Фізика твердого тіла». 23 листопада 2007 року Указом президента України він отримав звання лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки. Нагороду отримав з рук президента України В.А. Ющенка (*Додаток!*).

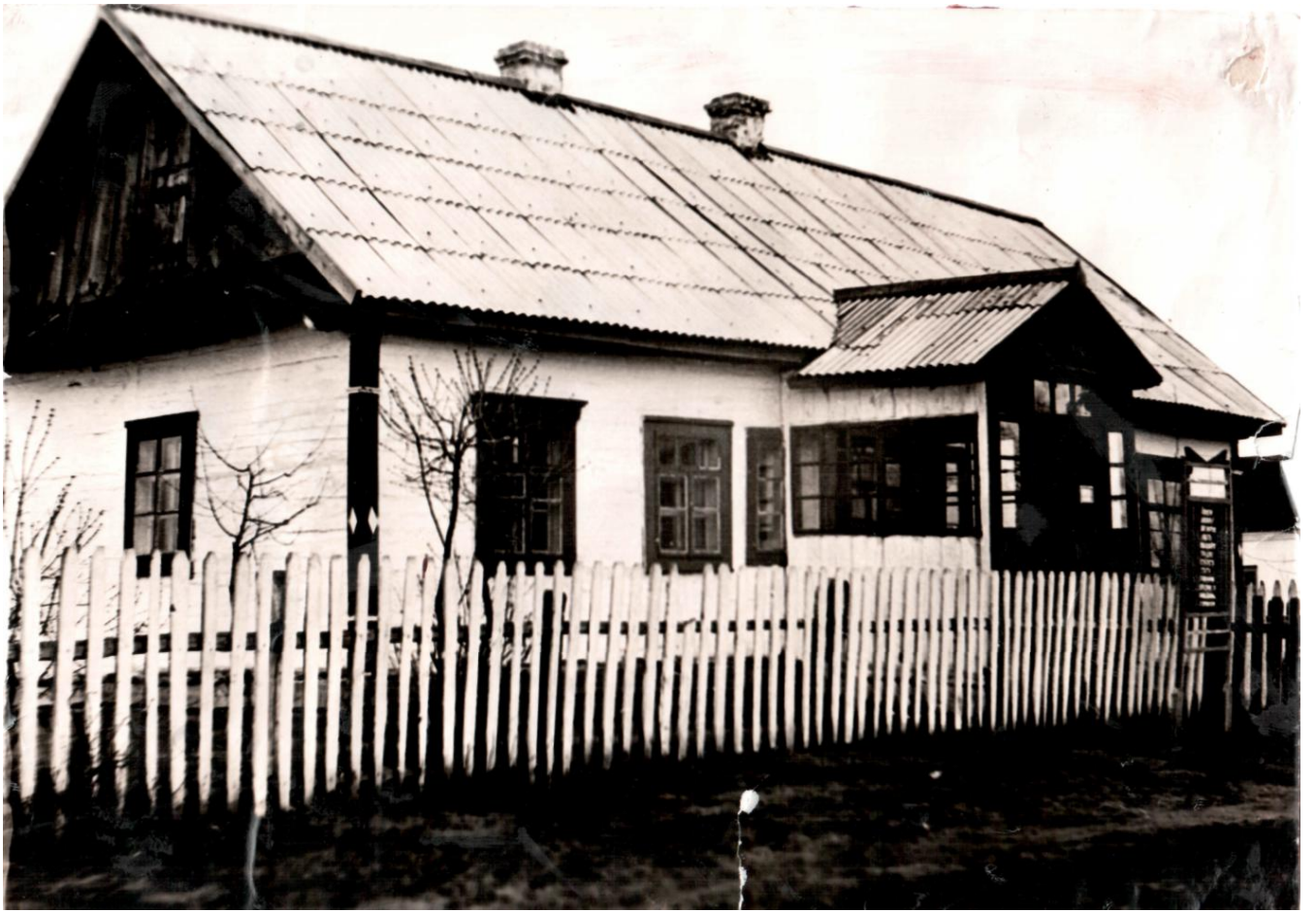
За роки існування української школи її очолювали: (крім уже вище згаданих): Трохименко, Кидрук, Василь Павлович Пастушенко, Олександр Петрович Пастушок, Данило Онуфрійович Козел, Михайло Миколайович Палійчук, Володимир Федорович Шульган, а зараз - Марія Іванівна Чашка.

Михайло Миколайович Палійчук очолив колектив школи у 1976 році. За роки його директорства школа піднялася на дуже високий щабель. Крім педагогічних, мав різножанрові творчі обдарування. Його руками, при активній допомозі колег-вчителів, були оформлені класи, вестибюль, кабінети, територія школи і випускники тих років радували своїх вчителів знаннями і бажанням вчитися, масово вступаючи до вищих навчальних закладів. З 1980 по 1981р. директором школи був Козел Дмитро Онуфрійович. З 1981 по 1995 школу очолював Шульган Володимир Федорович. В цей час школа була однією з передових шкіл району. Учні школи показували хороші знання, здобували успіхи в військово-спортивних змаганнях, конкурсах художньої самодіяльності. З 1995 по даний час школу очолює завзята творча особистість, колишня учениця нашої школи - Марія Іванівна Чашка. Під її керівництвом школа добилася великих успіхів, а саме: школа займає перше місце в рейтингу сільських шкіл, третє місце серед шкіл району, за що нагороджена грамотами та подяками від Райдержадміністрації (*Додаток 8*). У 2010 році колектив Озерської загальноосвітньої школи І-ІІІ ст. був визнаний кращим колективом району і занесений на районну Дошку пошани.

Наша школа є освітньо-культурним центром села, а також місцем відпочинку для осіб будь-якого віку. Двері нашої школи відкриті для кожного - цілий день, кожного дня, увечері та у вихідні.

На сьогоднішній день школа нараховує 233 учні, яких навчають 30 педагогів. Із них 5 осіб мають кваліфікацію «Спеціаліст вищої категорії», 10 осіб кваліфікацію «Спеціаліст I категорії», 7 осіб - кваліфікацію «Спеціаліст II категорії», 11 осіб - кваліфікацію «Спеціаліст», 1 вчитель має звання «Старший вчитель». За період існування сучасної школи з її стін випущено 1161 випускник, 23 медалісти.

Галина Миколаївна Дичук
в 1957 році по
закінченні Рівненського
державного
вчительського
інституту прийшла
працювати в с. Озеро.
Живе тут і по нині.

Додаток 7

